

ÎNCHEIERE

08 mai 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Instituția Publică „Serviciul Național Unic Pentru Apelurile de Urgență 112”,

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de către Gheorghe Străisteanu împotriva Instituției Publice „Serviciul Național Unic Pentru Apelurile de Urgență 112” cu privire la constatarea încălcării dreptului de acces la informație, obligarea prezentării informației solicitate și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din data de 20 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de către Instituția Publică „Serviciul Național Unic Pentru Apelurile de Urgență 112” împotriva hotărârii din data de 17 iunie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

constată:

La 26 martie 2019 Gheorghe Străisteanu a depus cerere de chemare în judecată, în procedura contenciosului administrativ, împotriva Instituției Publice „Serviciul Național Unic Pentru Apelurile de Urgență 112”, prin care a solicitat constatarea încălcării dreptului de acces la informație, obligarea prezentării informației solicitate și repararea prejudiciului moral estimat la suma de 800 lei.

În motivarea cererii de chemare în judecată Gheorghe Străisteanu a indicat că la 16 martie 2019, ora 11:15, prin poștă electronică, a expediat în adresa IP „Serviciul Național Unic Pentru Apelurile de Urgență 112” cerere prin care a solicitat să fie informat câte apeluri a făcut Alexandr Magari (Măgari) la serviciul operativ 112 în perioada 01 ianuarie 2019 - 16 martie 2019, ce a comunicat Alexandr Magari (Măgari) în apelurile respective și dacă dispun de date, câte apeluri făcute de către Alexandr Magari (Măgari) s-au confirmat și câte au fost false.

Prin cererea respectivă Gheorghe Străisteanu a indicat că la 17 februarie 2019 Alexandr Magari (Măgari), fără loc permanent de trai, a făcut un apel fals la serviciul operativ 112, prin care a inventat precum că SRL „Inima Codrului” activează ilegal în parcul „La Izvor” din sect. Buiucani.

La 06 martie 2019 în privința lui Alexandr Magari (Măgari) a fost a întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție, în baza art. 342 din Codul contravențional, chemarea intenționat falsă a serviciilor speciale.

La 15 martie 2019 tot Alexandr Magari (Măgari), repetat, vădit, intenționat fals a mai făcut un apel la serviciul operativ 112 și a comunicat că în parcul „La Izvor”, sect. Buiucani, la SRL „Inima Codrului” s-a comis careva încălcări a legislației. Prezentându-se la fața locului, poliția nu a depistat nici o încălcare.

IP „Serviciul Național Unic Pentru Apelurile de Urgență 112” prin răspunsul din 21 martie 2019 i-a refuzat în eliberarea informației solicitate, din motiv că informația conține date cu caracter personal.

În opinia lui Gheorghe Străisteanu, prin refuzul IP „Serviciul Național Unic Pentru Apelurile de Urgență 112” de a-i elibera informația solicitată, i-a fost încălcat grav dreptul de acces la informație, care este un drept fundamental prevăzut de Constituția Republicii Moldova și Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, deoarece informația solicitată prin cererea din 16 martie 2019 nu face parte din viața privată a lui Alexandr Magari (Măgari), nu a solicitat careva informații despre viața privată a acestuia, dar de câte ori a apelat la serviciul 112, ce a comunicat și dacă dispune de informație, câte cazuri s-au confirmat și câte au fost false.

Reclamantul a mai menționat că Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal în cazuri similare a constatat că datele cu caracter personal colectate și utilizate strict în scopul identificării acestora în contextul depunerii unei sesizări la organele de poliție referitor la pretinsele fapte ilegale săvârșite precum și în scopul perfectării actelor procedurale civile, ale căror formă și conținut este reglementată de Codul de procedură civilă, fără ca aceste date să fie utilizate în alte scopuri sau transmise terților neautorizați, nu constituie derogări de la principiile de protecție a datelor cu caracter personal în cadrul acestor acțiuni.

În acest context și în baza constatărilor făcute de către Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal rezultă că refuzul furnizării informației solicitate prin cererea din 16 martie 2019 este ilegal.

Gheorghe Străisteanu a indicat că solicitarea privind încasarea prejudiciului moral și material este în directă legătură cu acțiunea ilegală a angajaților IP „Serviciul Național Unic Pentru Apelurile de Urgență 112”, care au acționat vădit ilegal, ignorând intenționat termenul prevăzut de lege pentru soluținarea cerințelor indicate în cererea din 16 martie 2019 și furnizarea informației solicitate. Informația era și este necesară pentru a fi prezentată în instanța de judecată, în alt dosar civil.

Prin refuzurile nemotivate de a furniza informația solicitată, angajații IP „Serviciul Național Unic Pentru Apelurile de Urgență 112” au trecut peste toate limitele legale, provocând daune morale și materiale irecuperabile. Încălcarea obligațiilor și a competenței prevăzute de lege de către persoanele responsabile din IP „Serviciul Național Unic Pentru Apelurile de Urgență 112” i-a cauzat prejudiciu moral, pe care l-a estimat la suma de 800 lei, care este cu mult mai mică decât mărimea sumelor oferite de Curtea Europeană pentru Drepturile Omului în cauze similare decise împotriva Moldovei.

Gheorghe Străisteanu a menționat că prejudiciul moral i-a fost cauzat prin sentimente de frustrare cauzate de caracterul ilegal al acțiunilor persoanelor cu funcție de răspundere din cadrul IP „Serviciul Național Unic Pentru Apelurile de Urgență

112”, comise vădit contrar legislației, suferințe continue din cauza nenumăratelor ilegalități comise în privința sa de către angajații IP „Serviciul Național Unic Pentru Apelurile de Urgență 112” prin refuzul examinării plângerilor, cererilor, refuzul prezentării informației solicitate, acțiuni care demonstrează ignorarea intenționată a legislației în vigoare. Prin comportamentul angajaților IP „Serviciul Național Unic Pentru Apelurile de Urgență 112” i s-a cauzat suferințe psihice, stresuri, nervi, griji, afectare sufletească și spirituală, oboseală, dificultăți, demoralizare, descurajare, hedonisit- limitarea de a se bucura de plăcerea vieții, de satisfacții spirituale și materiale, dificultatea în depășirea obstacolelor impuse din cauza ignorării intenționate a legislației în vigoare naționale și crearea condițiilor pentru a-și apăra drepturile numai în instanța europeană, suportând astfel cheltuieli materiale suplimentare.

Reclamantul a mai specificat că Legea privind accesul la informație este o Lege specială, care apără dreptul fundamental al cetățenilor la informație publică și personală, drept prevăzut de Constituția Republicii Moldova și Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Prevederile acestei legi se aplică în mod corespunzător cu Legea nr. 87 din 21.04.2011 și alte legi speciale. Prin urmare, în cazul constatării încălcării dreptului la informație și dreptului de a examina cererea privind solicitarea unei informații în termenul stabilit de lege, în mod obligatoriu se repară și prejudiciul moral cauzat.

Prin hotărârea din data de 17 iunie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani s-a admis parțial cererea de chemare în judecată în contenciosul administrativ depusă de Gheorghe Străisteanu, s-a constatat încălcarea din partea IP „Serviciul Național Unic Pentru Apelurile de Urgență 112” a dreptului lui Gheorghe Străisteanu privind accesul la informație și s-a obligat IP „Serviciul Național Unic Pentru Apelurile de Urgență 112” să furnizeze lui Gheorghe Străisteanu informația conform cererii fără număr din 16 martie 2019, - „începând cu 01 ianuarie 2019 până la 16 martie 2019 câte apeluri au fost efectuate de pe numărul de telefon 079460007 și 179125007 la serviciul 112”, în rest pretențiile lui Gheorghe Străisteanu au fost respinse ca neîntemeiate. S-a încasat din contul IP „Serviciul Național Unic Pentru Apelurile de Urgență 112” în beneficiul lui Gheorghe Străisteanu suma de 300 (trei sute) lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin nesoluționarea cererii privind accesul la informație. (f.d. 71,78-89)

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din data de 20 noiembrie 2019 a respins apelul declarat de către IP „Serviciul Național Unic Pentru Apelurile de Urgență 112” împotriva hotărârii din data de 17 iunie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani. (f.d. 143,144-162)

Instanțele de judecată au reținut prin prisma normelor de drept ce reglementează prezentul litigiu, în vigoare la data depunerii cererii de chemare în judecată, raportate la materialele cauzei, ca fiind întemeiată solicitarea lui Gheorghe Străisteanu privind constatarea încălcării de către IP „Serviciul Național Unic Pentru Apelurile de Urgență 112” a dreptului privind accesul la informație. La caz, IP „Serviciul Național Unic Pentru Apelurile de Urgență 112” nu a prezentat careva probe concludente, pertinente și utile întru confirmarea faptului că a oferit lui Gheorghe Străisteanu un răspuns cert la cererea sa. Informația, solicitată de către Gheorghe Străisteanu, se consideră a fi una oficială, astfel, IP „Serviciul Național Unic Pentru Apelurile de Urgență 112” este obligat să prezinte informația solicitată deținută și anume „începând cu 01 ianuarie 2019 până la 16 martie 2019, câte apeluri au fost efectuate de pe numărul de telefon 079460007 și 079125007 la serviciul operativ 112”.

Referitor la pretențiile lui Gheorghe Străisteanu privind conținutul discursurilor operative 112 și alte aspecte privind apelurile efectuate instanțele de judecată au concluzionat că acestea sunt neîntemeiate, deoarece accesul la informațiile oficiale nu poate fi îngădit, cu excepția informațiilor cu caracter personal, a căror divulgare este considerată drept o imixtiune în viața privată a persoanei. Prin urmare, informația solicitată privind conținutul discuțiilor și alte aspecte privind apelurile efectuate este o informație ce conține date cu caracter personal și constituie o imixtiune în viața privată a persoanei și este inadmisibil de a fi transmisă persoanelor terțe.

Instanțele de judecată au admis parțial și pretenția cu privire la repararea prejudiciului moral, dispunând spre încasare suma de 300 lei, ca fiind rezonabilă prejudiciului moral suferit de către Gheorghe Străisteanu, reșind din disconfortul creat prin inacțiunea IP „Serviciul Național Unic Pentru Apelurile de Urgență 112” de a nu da răspuns cererii din 16 martie 2019.

Împotriva deciziei instanței de apel, la 16 ianuarie 2020 a depus recurs IP „Serviciul Național Unic Pentru Apelurile de Urgență 112”, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel. (f.d. 167-175)

În motivarea recursului IP „Serviciul Național Unic Pentru Apelurile de Urgență 112” a indicat că instanța de apel a interpretat eronat normele de drept material, la examinarea cauzei n-a luat în considerare faptul că în conformitate cu prevederile art. 7, alin. (2) lit. c) al Legii nr. 982 din 11 mai 2000 privind accesul la informație, accesul la informațiile oficiale nu poate fi îngădit, cu excepția informațiilor cu caracter personal, a căror divulgare este considerată drept imixtiune în viața privată a persoanei, protejată de legislația privind protecția datelor cu caracter personal.

Într-o societate democratică, libertatea de exprimare nu poate fi exercitată dincolo de orice limite. Ca orice altă libertate socială, ea presupune luarea în considerare a unor interese de ordin general, cum sunt siguranța națională, integritatea teritorială ale statelor contractante, siguranța publică, apărarea acesteia și prevenirea săvârșirii unor infracțiuni, protecția sănătății și a moralei publice, garantarea autorității și imparțialității puterii judiciare, precum și a unor interese de ordin personal, anume reputației și drepturilor ce aparțin altor persoane, împiedicarea de a divulga informații confidențiale. Aceste limitări sunt prevăzute în art. 10 § 2 al Convenției.

La caz, Gheorghe Straisteanu nu este subiect al datelor cu caracter personal, căruia i s-ar permite să solicite de la IP „Serviciul Național Unic Pentru Apelurile de Urgență 112” aceste informații. Astfel, din motivul că nici un drept personal sau patrimonial al lui Gheorghe Straisteanu nu a fost încălcat, respectiv acesta nu poate beneficia de compensarea unui prejudiciu moral inexistent.

IP „Serviciul Național Unic Pentru Apelurile de Urgență 112” a mai indicat că în cadrul examinării prezentei cauze de contencios administrativ nu a fost citată de către instanța de fond, ori nu a recepționat citația, iar instanța a decis examinarea cauzei în lipsa sa și ca rezultat a fost încălcat art. 26 din Codul de procedură civilă, care prevede contradictorialitatea și egalitatea părților în drepturile procedurale.

Efectuând controlul judiciar al hotărârilor contestate prin prisma argumentelor expuse în recurs, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că prin Legea nr.116 din data de 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova. În conformitate cu art. 257 alin. (1) al Codului administrativ, prezentul cod a intrat în vigoare la 01 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 258, alin. (3) al Codului administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Astfel, din sensul normei de drept enunțate urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Decizia instanței de apel a fost pronunțată după intrarea în vigoare a Codului administrativ.

Prin urmare, legalitatea procedurilor, care au urmat după punerea în aplicare a Codului administrativ, se vor verifica prin prisma Codului administrativ și aici instanța de recurs cu referire la termenul de depunere a recursului reține că conform art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Conform art. 246, alin. (1) și (2) lit. d) din Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere. Recursul se declară inadmisibil în special când recursul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 245 alin. (1).

Din materialele cauzei rezultă că copia deciziei din 20 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată prin intermediul poștei electronice a IP „Serviciul Național Unic Pentru Apelurile de Urgență 112” la 16 decembrie 2019. (f.d. 163)

IP „Serviciul Național Unic Pentru Apelurile de Urgență 112” și-a exercitat dreptul de a contesta decizia instanței de apel, prin depunerea recursului la 16 ianuarie 2020. (f.d. 167-175)

În conformitate cu prevederile art. 63, alin. (1) din Codul administrativ calcularea termenelor în procedura administrativă se efectuează în conformitate cu prevederile art.259–266 din Codul civil.

Conform art. 385, alin. (1) din Codul civil, republicat la 01 martie 2019, dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, atunci ziua survenirii evenimentului sau momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.

Articolul 388, alin. (3) din Codul civil, republicat la 01 martie 2019, prevede că dacă s-a stabilit că un anumit termen durează până la o anumită zi, se prezumă că termenul include și ziua respectivă.

La caz, termenul de contestare a deciziei instanței de apel din 20 noiembrie 2019, notificată instituției recurente la data de 16 decembrie 2019, a expirat la data de 15 ianuarie 2020.

În aceste circumstanțe, recursul declarat de IP „Serviciul Național Unic Pentru Apelurile de Urgență 112” la 16 ianuarie 2020 este depus peste termenul legal prevăzut de lege.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reamintește că importanța termenelor procedurale este dictată de faptul că ele determină regimul temporar optimal pentru realizarea justiției, pe de o parte, mobilizează cercetarea cauzei, pe de altă parte contracarează urgentarea nejustificată a realizării drepturilor și obligațiilor procesuale, reprezentând instrumentul prevenirii uzării de către participanții la proces cu rea-credință de drepturile lor procedurale.

La caz, instanța de apel a expediat în mod eficient IP „Serviciul Național Unic Pentru Apelurile de Urgență 112” decizia din 20 noiembrie 2019, iar lipsa unor acțiuni concrete de a ataca hotărârea judecătorească în termen demonstrează că instituția recurentă nu a depus suficientă diligență într-un timp rezonabil pentru a-i proteja drepturile (cauza Karakutsya versus Ucraina, 16 februarie 2017, parag. 60, 61). Nerespectarea termenului de declarare a recursului a fost cauzat în întregime de comportamentul IP „Serviciul Național Unic Pentru Apelurile de Urgență 112”.

Conform art. 65 alin. (1) din Codul administrativ dacă o persoană, din motive independente de voința ei, nu a putut respecta un termen legal, atunci, la cerere, ea poate fi repusă în termen. Culpa unui reprezentant legal sau împuternicit se atribuie reprezentatului.

IP „Serviciul Național Unic Pentru Apelurile de Urgență 112”, cunoscând prevederile legale nu a beneficiat de dreptul său de a solicita prelungirea termenului de contestare a deciziei din data de 20 noiembrie 2019 și nu a înaintat o cerere, prin prisma prevederilor art. 65 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, cu privire la repunerea recursului în termen și nici nu a prezentat instanței probe incontestabile ce ar demonstra imposibilitatea îndeplinirii actului procedural în termenul prevăzut de lege.

Prin urmare, admiterea spre examinare a unui recurs declarat tardiv ar încălca drepturile intimatului la un proces echitabil, fapt constatat prin jurisprudența Curții Europene în cazuri similare, [vezi Popov versus Moldova (nr. 2), (06 decembrie 2005, parag. 53), Melnic versus Moldova (14 noiembrie 2006, parag 40 și 41) sau Dacia SRL versus Moldova (18 martie 2008, parag. 77)], în care s-a constatat că prin neaducerea vreunui motiv pentru prelungirea termenului de depunere de către pârâți a unui act procedural, instanțele judecătorești naționale au încălcat drepturile reclamantilor la un proces echitabil.

Din aceste motive, recursul depus de către IP „Serviciul Național Unic Pentru Apelurile de Urgență 112” împotriva deciziei din 20 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, necesită a fi declarat inadmisibil, deoarece, admiterea spre examinare a unui recurs tardiv ar avea un efect incompatibil cu principiul securității raporturilor juridice, garantat de articolul 6 din Convenție.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează că exercitarea oricărei căi de atac și neîndeplinirea oricărui alt act de procedură în termenul legal atrage decăderea din drept, afară de cazul când legea dispune altfel sau când partea dovedește că a fost împiedicată printr-o împrejurare mai presus de voința ei să efectueze acțiunea în termen.

Conform art. 24, alin. (1) din Codul administrativ participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți.

Buna-credință prezumă că partea este obligată să respecte termenele prevăzute lege, ori termenul de recurs este considerat un termen imperativ, absolut și peremptoriu, astfel că nerespectarea lui atrage după sine decăderea părții din dreptul de a mai exercita această cale de atac.

IP „Serviciul Național Unic Pentru Apelurile de Urgență 112” trebuia să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă, interesându-se de soarta și etapa procedurală la care se află prezentul litigiu, în care are calitatea de recurentă, pentru a depune în termen recursul.

În acest sens este imperioasă jurisprudența CtEDO în care Înalta Curte a reiterat că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție (cauza Ponomaryov v. Ucraina, 3236, hotărârea din 03 aprilie 2008).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de către IP „Serviciul Național Unic Pentru Apelurile de Urgență 112”.

Conform art. 193, 230, 233 alin. (1) și (2), 244, 245, 246 alin. (1) și (2), lit. d) și art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul, declarat de către Instituția Publică „Serviciul Național Unic Pentru Apelurile de Urgență 112”, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh